

ÅRSBERÄTTELSE,

AFGIFVEN INFÖR

TEKNOLOGFÖRENINGEN (T. I.) I STOCKHOLM

VID DESS

TJUGUTREDJE ÅRSHÖGTID

DEN 2 MARS 1884

JEMTE

REVISIONSBERÄTTELSE

STOCKHOLM,

TRYCKT HOS A. L. NORMANS BOKTRYCKERI-ARTIFABRIK,
1884.

Årsberättelse,

afgifven inför

Teknologföreningen (T. I.) i Stockholm

den 2 Mars 1884.

Under detta säkerligen betydelsefulla år af Föreningens utveckling har, från förra högtidsdagen räknadt, af invalda nya ledamöter 39 antagit kallelse, af hvilka 2 äro f. d. elever vid Tekniska Högskolan och 37 elever vid nämde läroverk. Det gångna året har dock skördat ett ovanligt stort antal af Föreningens ledamöter, i det att, så vidt till Styrelsens kännedom kommit, följande ledamöter aflidit, nämligen: Ingeniören A. I. Peterssén, anställd vid sprängämnesfabrik i Escombrera uti Spanien och död derstädes; Ingeniören G. R. Mattson i Lysekil; Trafikchefen vid Gotlands jernväg R. Fogelström i Wisby; Ingeniören E. W. Hallström i Köping; Ingeniören K. J. Thorelius i Stockholm; Ingeniören vid Munkfors bruk J. S. Edén i Filipstad; Ingeniören H. Ellvin i Brooklyn; Ingeniören G. A. Lundgren i Batum vid Svarta hafvet; f. d. Chefen för norska statens jernvägsbyggnaders konstruktionskontor A. J. Petersson i Kristiania; Ingeniören A. H. Ridderstedt å Rosenlund i Småland; Lektorn vid Tekn. Skolan i Malmö A. F. Markman i Malmö; Ingeniören S. A. Huldt i Stockholm; eleven vid Tekniska Högskolan N. A. Ohman i Stockholm och Ingeniören T. G. A. Berndes i S:t Louis, Mo. U. S. A.

Antalet ledamöter i Föreningen utgör denna dag, förutom Föreningens trenne hedersledamöter, 924; hvaraf 87 äro elever vid Tekn. Högskolan. Af de öfriga ledamöterna vistas 250 i Stockholm, 397 i landsorten, 159 i utlandet och 31 på för Styrelsen ej uppgifven ort.

Allmänna sammankomsterna hafva under året varit nio, hvarunder bland öfriga löpande ärenden, som behandlats, följande tillägg till § 37 af Föreningens stadgar, blifvit beslutadt, nämligen:

»Afgår ordinarie styrelseledamot under arbetsåret, må, om Styrelsen så finner nödigt, en efterträdare väljas på allmän sammankomst, näst efter den då afgåendet blifvit tillkännagifvet.»

Under året hafva vid de allmänna sammankomsterna följande föredrag hållits: af Lektor W. Hoffstedt: »Referat öfver hufvudinnehållet af Maskindirektör Storckenfeldts meddelanden från hygieniska utställningen i Berlin»; af Ingeniör A. W. Cronquist: »Om användandet af granbark vid lädergarfning»; af Ingeniör J. O. Andersson: »Hvilka äro de viktigaste förutsättningarna för framgång på den tekniska banan, och hvilka inre och yttre missförhållanden har i vårt land, en ung man att öfvervinna för att nå en framgångsrik utveckling på denna banan»; af Ingeniör Aug. André: »Om minnen och intryck från hans deltagande i sednaste Spetsbergsexpeditionen»; af Ingeniör O. Fahnehjelm: »Om fabrikation af Portland-cement, samt om dess användning och profning»; af Ingeniör Steffenburg: »Strödda meddelanden ur yleindustriens historia». Dessutom hafva åtskilliga föreläsningar egt rum, såsom: äldre och nyare konstsmiden äfvensom Eskilstuna Jernmanufaktur-Aktiebolags modellsamling af bordsknivar och gafflar, samt af Seyfferts kurvlineal, Remmingtons skrifmaskin, ritningarna till den nya gasklockebyggnaden vid Sabbatsberg m. m. Som diskussionsämne hade till sednaste Februariesammankomsten blifvit uppställt: »Bör Teknologföreningen ingå till Kongl. Maj:t med anhållan af sanktionering af sina stadgar?» hvilket dock bordlades till sammankomsten i Mars.

2:dra sektionen har under året haft 15 sammankomster, som i allmänhet varit talrikt besökta, och isynnerhet under vintern har en stor lifaktighet gifvit sig tillkänna. Sammankomsterna hafva dessutom hedrats af flera utom föreningen stående personer, som såväl deltagit i diskussionerna, som på annat sätt sökt visa sitt intresse för Föreningen och dess sträfanden. Diskussioner hafva under året förts öfver följande ämnen: »Lämpligaste anordningen af Föreningens allmänna och 2:dra sektionens sammankomster»; »Bör det anses såsom skyldighet för arbetsgivare att försäkra sina arbetare för de olycksfall, som kunna träffa dem under arbetet?»; »Om den mekaniska verkstadsindustriens höjande»; »Är en vidsträcktare användning af s. k. »rohau» vid våra husbyggnader önskvärd, och hvilka kunna orsakerna vara till att detta byggnadssätt nu så sällan hos oss förekommer?»; »Hvilka fördelar erbjuda s. k. konstjäst i jämförelse med pressjäst?»; »Om ifrågasatt uppriktande af en styrelse för handel och näringar»; »Den sista tidens erfarenhetsrön om den elektriska belysningen»; samt »De sednaste framstegen inom träpappersmasse-tillverkningen». — Af dessa diskussioner, hvilka förts med

synnerligen stor lifaktighet, finnas längre eller kortare referat intagna i Teknisk Tidskrift.

Dessutom hafva åtskilliga föreläsningar af nyare tekniska föremål egt rum och hvaribland isynnerhet må anföras den af Justeringskontrollör Forssman föreläsade och utförligt beskrifna s. k. »Siemenska kontrollapparaten» för självverkande registrering af tillverkad spritmängd och alkoholhalt. Äfvenså hafva besök vid några större industriela etablissemang i hufvudstaden blifvit gjorda.

Af sektionens löpande inre angelägenheter må särskildt anmärkas det vid Oktober-sammanträdet fattade beslutet: *att sektionsavgiften skall vara antingen 5 kronor pr år eller 1 krona pr bevistad sektionssammankomst, som hvarje ledamot, förutom årsavgiften, är skyldig erlägga till Föreningens allmänna kassa.*

Tjänstebefattningarna inom sektionen hafva innehaft af: Lektor W. Hoffstedt, Ordförande; Ingeniör C. G. Rystedt, vice Ordförande och Ingeniör Nils Rahm, Sekretärare, och hafva samtliga tjänstemän innevarande år blifvit omvalda.

1:sta sektionen har under förflutna året haft 27 sammankomster, som likaledes under vintern varit talrikt besökta. Föredrag hafva inom sektionen hållits: af K. E. Westerdahl: »Om Johan Olof Wallins lif och skaldskap»; af Fredrik Lilljekvist: »Om Teknologen Petterssons resa till Bergslagen»; af J. Biesert: »Om den mekaniska träpapp-fabrikationen»; af G. Hermansson: »Om Newton»; af E. Brand: »Något om qvinnan och hennes ställning i samhället och i hemmet gent emot mannen»; af C. Sprinchorn: »Om stjernfall, kometer och sambandet dem emellan»; af A. Aulin: »Om nihilismen»; af E. Ternström: »Om nyttan af lifförsäkringar».

Diskussioner hafva under året förts öfver följande ämnen: »Kan Teknologföreningens 1:sta sektion under sin nuvarande organisation uppfylla sitt ändamål? »Är det lämpligt att Tekniska Högskolans elever organisera sig såsom corps?» och »Vore det önskvärdt att Teknologföreningens Styrelse vidtalade lämpliga personer, att å 1:sta sektionens sammankomster hålla populära föredrag i allmänna ämnen, sektionen till uppbyggelse?»

Ett af sektionen till Styrelsen inlemnadt förslag, om extra elevers inväljande i Föreningen, har af sektionen återtagits. I öfrigt hafva löpande ärenden behandlats under sektionens sammankomster.

Sektionens tjänstemän hafva varit: E. H. Södersten,

Ordförande; E. R. L. Smitt, vice Ordförande; K. V. Palm, Sekreterare och C. O. Norelius, vice Sekreterare. Vid tjänstemannavalet i Januari utsågs: till Ordförande E. R. L. Smitt, vice Ordförande A. Aulin, Sekreterare C. O. Norelius och till vice Sekreterare J. E. Biesért.

Föreningens utåt riktade verksamhet har i tidskriftsföretaget funnit sitt hufvudsakliga uttryck, och är det med tillfredsställelse man finner, att denna för Föreningen så viktiga angelägenhet fortfarande är stadd i framåtskridande. Inkomsten af såväl prenumeration som annonser har under året ökat. Flera inbetalda årsavgifter än året förut jemte flera af ledamöter insända värdefulla uppsatser vittna, att intresset bland dessa allt jemt är lifligt för denna del af Föreningens verksamhet. Förtjensten att uppehålla och vidga detta intresse och kraftigt arbeta för tidskriftens omväxlande, värderika innehåll, anseende och spridning, tillkommer äfven detta år, såväl som tillföre, i alla främsta rummet tidskriftens nitiske Redaktör, Lektor W. Hoffstedt, hvars osparda möda i detta afseende af alla må nu som alltid erkännas och högt värderas. Hans närmaste medhjelpare, ledamöterna i tidskriftens redaktionsutskott, göra äfven anspråk på Föreningens erkännande och hafva dessa under året varit: Civilingeniör A. W. Cronquist, referent för kemisk teknologi; Professor M. Isæus för husbyggnadskonst; Mariningeniör J. T. Pihlgren för maskinbyggnadskonst; Maskindirektör E. Storckenfeldt för väg- och vattenbyggnadskonst och Fil. Doktor A. W. Tamm för bergsvetenskap samt Ingeniör A. Fenger-Krogh, referent för Norge och Ingeniör-Kapitain E. Tychsén, referent för Danmark. Af dessa sistnämnda har Ingeniör A. Fenger-Krogh efter 4-årig förtjenstfull verksamhet under året afgått och i hans ställe har Ingeniör O. Schönheyder benäget åtagit sig referentskapet för Norge.

Såsom understöd för utgifvande af det gångna årets tidskrift, har Föreningen i likhet med föregående år haft förmånen emottaga: från Letterstedtska Föreningen 1,000 kronor och i statsanslag 1,600 kronor. Tidskriften för år 1883 har utgått i 8 häften, hvaraf 2:dra och 3:dje samt 6:te och 7:de varit dubbelhäften.

Genom Föreningens bemedling har under förflutna året åtskilliga platser inom olika brancher blifvit besatta, men, då ej alla erbjudna sådana kunnat med lämpliga personer beklädas, finner sig Styrelsen föranlåten på det allvarligaste uppmana de af Föreningens ledamöter, som önska nya anställningar, i tid insända anmälningar härom jemte nödiga uppgifter, så att ej, som nu varit fallet, Styrelsen flera

gångar måste vända sig till utom Föreningen stående personer med erbjudande af till Styrelsen inkomna anbud.

Inom Styrelsen har den förändringen blifvit vidtagen beträffande fördelningen af göromålen, att den förenade Sekreterare och Räkenskapsförarebefattningen blifvit delad, hvadan till Sekreterarebefattningen hör all protokollsföring m. m. samt redigerande af Föreningens matrikel och katalog och till Räkenskapsförarebefattningen skötandet af Föreningens böcker och räkenskaper samt expedition af Teknisk Tidskrift. Styrelsen har, sedan valet vid årsmötet i Mars, varit oförändrad, med det undantag att Ordföranden Ingeniör J. O. Andersson, som, med anledning af bristande tid att efter önskan egna sig åt Föreningens angelägenheter, afsagt sig detta uppdrag, och i hans ställe till ledamot af Styrelsen, på grund af förut omnämnda tillägg af § 37, blifvit vald Öfveringeniören Löjtnant A. L. Ahlsell, som sedan af Styrelsen blifvit utsedd till Ordförande — och har Styrelsen i öfrigt utgjorts af följande ledamöter: Arvid Knös, vice Ordförande; Gottfrid Boberg, Sekreterare; C. J. Binnquist Räkenskapsförare och E. H. Södersten, samt sektionernas båda Sekreterare Nils Rahm och K. V. Palm. Suppleanter hafva varit: H. T. Cedergren, E. R. L. Smitt och K. F. Sjöström.

Ser man tillbaka på det gångna året, dess arbeten och sträfvanden att föra Föreningen framåt, visar sig ett resultat, som man för ett år sedan knappt vågat hoppas. Styrelsen fann sig då föranlåten att i årsberättelsen påpeka tvenne betänkliga omständigheter, nemligen: det utdöende intresset för de *allmänna* sammankomsterna, samt bristen på en central och i öfriga afseenden lämplig lokal. Den sednare olägenheten har Styrelsen på ett, som den hoppas, lyckligt sätt afhjelpat, genom anskaffandet af den våning vid Arsenalsgatan, som för Föreningens räkning hyrdes förliden vår med tillträde den 1 Oktober. Detta möjliggjordes visserligen genom en större uppoffring från Föreningens sida, men äfven, och i ej oväsentlig mon, genom Stockholmsmedlemmarnes beredvillighet att teckna en garantisumma för hyrans erläggande det första året, hvilken äfven sedermera måst tagas i anspråk.

Länge hade uppmärksamheten varit riktad på upphjelpandet af intresset för de allmänna sammankomsterna. Med detta för ögonen beslöt Föreningen å Septembersammankomsten, på förslag af 2:dra sektionen, att för kommande arbetsåret, förlägga de allmänna sammankomsterna till andra *Onsdagen* i stället för, som förut varit vanligt, till andra *Lördagen* i månaden. De fingo här-

igenom natur af 2:dra sektionssammansamkomster, i synnerhet som denna sektion beslöt inskränka sina sammanträden till ett i månaden, hvilket förlades till 4:de Onsdagen. Det ingalunda lätta arbetet för tjänstemännen att fylla programmet för sammankomsterna, blef på detta sätt fördeladt på flera händer och huru riktig denna förändring för öfrigt var och huru lyckligt vald, visar bäst det gångna året, då det många gånger varit svårt för Föreningen att vid sina allmänna sammankomster rymmas, till och med i den nya lokalen, å hvilken den första allmänna sammankomsten hölls den 10 Oktober. — Det lyckade sätt, hvarpå den s. k. möbelkomitén hade löst sin uppgift, bidrog i väsentlig mon till att lokalen, då liksom sedan, väckt allas bifall.

Till sist en blick på vidfogad tablå öfver Föreningens ekonomiska verksamhet under året. Vi finna deraf, att, såsom förut är nämdt, det gångna året stått Föreningen temmeligen dyrt, i det att allmänna kassans kontanta tillgångar fått vidkännas den för Föreningens förhållanden ansevärliga reduktionen af 2,970 kronor 45 öre, en följd af alla de utgifter, hvilka förorsakats af ombyte af lokal och dennes inredning i värdigt skick. — Allmänna kassans kapitalkonto har, efter nödiga afskrifningar, minskats med 194 kronor 38 öre. Byggnadskassan har deremot ökats med 450 kronor 15 öre och utgör nu ett kontant kapital af 5,482 kronor 32 öre. Resultatet kan således, i betraktande af hvad Föreningen i andra afseenden vunnit på de gjorda uppoffringarne, icke sägas vara ofördelaktigt.

För att kunna, äfven med sparsamhet och omtanka, utan allt för stora bekymmer möta de ökade utgifter, hvilka Föreningens numera anspråksfullare ställning kräfver, är dock oundgängligt nödvändigt att ledamöterna hädanefter, mera allmänt än hittills, bidraga till den ekonomiska ställningens betryggande, och hoppas Styrelsen att ledamöterna nu skola känna sig kraftigt manade härtill, då långt flera fördelar än förr nu kunna erbjudas de för Föreningen intresserade, genom de nya förhållanden, hvilka med den nya lokalen kommit till stånd.

Ad. Ahlsell.

Arvid Knös.

Gottfr. Boberg.

C. J. Binnquist.

Nils Rahm.

Karl V. Palm.

Hjalmar Södersten.

TABLÅ

ÖFVER

ÅRETS RÄKENSKAPER.

Föreningens ekonomiska ställ-

Skulder.	Kronor		öre	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Till diverse personer			262	75
Byggnadskassan	5,032	17		
Allmänna kassan	8,527	18	13,559	35
Kronor			13,822	10

Inkomster och ut-

Utgifter.	Kronor		öre	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Hyra och omkostnader för lokalen			2,041	69
Inventarier			3,413	52
Biblioteket			201	80
Teknisk Tidskrift:				
Författare-arvoden	827	90		
Papper, tryckning och häftning	2,651	50		
Ritningar och planscher	1,839	81		
Redaktionsomkostnader	1,282	45		
Expeditions- och diverse omkostnader	1,022	38	7,624	04
Diverse utgifter			2,014	25
Kronor			15,294	80

Föreningens ekonomiska ställ-

Tillgångar.	Kronor		öre	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Deposition i Sveriges Riksbank			5,000	—
Upp- och afskrifning i Sveriges Riksbank			825	90
Inventarier			4,776	06
Boklagret			1,569	35
Biblioteket			300	—
Lager af Teknisk Tidskrift			1,119	—
Varor			58	24
Diverse fordringar			220	99
Kassabehållning			208	23
Kronor			14,077	77

ning den 1 Januari 1883.

Tillgångar.	Kronor		öre	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Deposition i Sveriges Riksbank	8,500	—		
Upp- och afskrifning i Sveriges Riksbank	291	43		
Inventarier	1,634	12		
Boklagret	1,761	34		
Biblioteket	100	—		
Lager af Teknisk Tidskrift	1,033	—		
Varor	13	50		
Diverse fordringar	275	56		
Kassabehållning	213	15	13,822	10
Kronor			13,822	10

gifter under år 1883.

Inkomster.	Kronor		öre	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Inträdesafgifter			370	—
Årsafgifter			4,230	—
Terminsafgifter			640	—
Räntor			441	12
Anslag från Letterstedtska Föreningen till Teknisk Tidskrift	1,000	—		
Statsanslag till Teknisk Tidskrift	1,600	—		
Preumeration och Annonser	2,880	99		
Annonser från 1882	135	88		
Försälda äldre årgångar af Teknisk Tidskrift	85	54	5,702	41
Försälda böcker			205	46
Diverse			35	36
Privilliga bidrag för nya lokalen			700	—
			12,324	35
			2,970	45
Utgifter utöfver inkomster				
Kronor			15,294	80

ning den 31 Decemer 1883.

Skulder.	Kronor		öre	
	Kronor	öre	Kronor	öre
Till diverse personer			262	75
Byggnadskassan	5,482	32		
Allmänna kassan	8,832	70	13,815	02
Kronor			14,077	77